

Sygn. akt I Ca 67/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Łomży I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO andrzej kordowski
Protokolant:	Katarzyna Milewska

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2014 r.

na rozprawie

sprawy z powództwa Towarzystwa (...) S.A. w W.

przeciwko P. M.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda Towarzystwa (...) S.A. w W.

od wyroku Sądu Rejonowego w Zambrowie

z dnia 30 stycznia 2014r. sygn. akt I C 468/13

apelację oddala.

Sygn. akt I Ca 67/14

UZASADNIENIE

Powódka Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna w W. w pozwie skierowanym przeciwko P. M. wniosła o zasądzenie na jej rzecz kwoty 270 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 października 2012r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu powódka wskazała, iż zawarła z pozwanym umowę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu, na mocy której objęła pozwanego ochroną ubezpieczeniową a pozwany zobowiązany został do opłacenia składki, czego jednak nie uczynił.

Pozwany P. M. wniósł o oddalenie powództwa, wskazując, iż powódka nie miała podstaw do automatycznego wznowienia umowy. Wyjaśnił, że w dniu 21 sierpnia 2012 r. chciał zrezygnować z kontynuowania umowy ubezpieczenia u powódki, ale jej agent ubezpieczeniowy nie przyjął wypowiedzenia, twierdząc że trzeba je wysłać pocztą. Z uwagi na to następnego dnia, po zawarciu umowy ubezpieczenia OC z innym ubezpieczycielem, wysłał (...) S.A. Oddział w B. wypowiedzenie dotychczasowej umowy listem poleconym.

Sąd Rejonowy w Zambrowie wyrokiem z dnia 30 stycznia 2014 r. sygn. akt I C 468/13upr powództwo oddalił.

Powyższe orzeczenie zostało oparte o następujące ustalenia faktyczne i ocenę prawną.

P. M. zawarł z Towarzystwem (...) S.A. w W. umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych dotyczącą samochodu osobowego V. (...) na okres od 24.08.2011 r. do dnia 23.08.2012 r., numer polisy (...).

W dniu 22 sierpnia 2012 r. P. M. listem poleconym przesłał na adres siedziby (...) S.A. w B. wypowiedzenie umowy ubezpieczenia OC. Jednocześnie zawarł on umowę obowiązkowego ubezpieczenia OC pojazdu V. (...) w (...) S.A.

W dniu 5 września 2012 r. (...) S.A. poinformowała właściciela pojazdu, iż w związku z brakiem terminowego pisemnego wypowiedzenia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych nr (...), zawartej na pojazd nr rej. (...), zgodnie z art. 28 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 22 maja 2003 r., została zawarta następna umowa na okres kolejnych 12 miesięcy tj. na okres od 24.08.2012 r. do dnia 23.08.2013 r.

Wypowiedzenie umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów w (...) S.A. dokonane przez P. M. było skuteczne.

Sąd Rejonowy wskazał, iż zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011 r., nr 205, poz. 1210) do umów ubezpieczenia zawartych przed dniem wejścia w życie tejże ustawy (11.02.2012 r.) stosuje się przepisy dotychczasowe. W związku z tym, że umowa ubezpieczenia została zawarta między stronami 23 sierpnia 2011 r. zastosowanie mają przepisy w brzmieniu obowiązującym przed 11.02.2012 r.

Sąd I instancji przytoczył treść art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 22 maja 2003 r. Podniósł, iż o tym, że wypowiedzenie zawartej przez strony umowy ubezpieczenia obowiązkowego zostało wysłane listem poleconym i niewątpliwie doręczone powódce, świadczy jej korespondencja mailowa z pozwanym (a także potwierdzenie nadania przez pozwanego listu poleconego), w której strona powodowa podaje jednakże różne daty, w jakich otrzymała to wypowiedzenie - 23 sierpnia (k. 22), 24 sierpnia (k. 23). Sąd Rejonowy wskazał, iż wobec stanowiska pozwanego, iż jego wypowiedzenie było skuteczne, to na stronie powodowej, zgodnie z treścią art. 6 k.c., spoczywał ciężar udowodnienia faktu, iż pismo z wypowiedzeniem nie wpłynęło do niej 22 sierpnia 2012 r. Sama tylko okoliczność, iż pismo pozwanego zostało wysłane w dniu 22 sierpnia 2012 r. nie przesądza jeszcze o tym, iż nie mogło ono zostać doręczone powódce jeszcze tego samego dnia. Zdaniem Sądu I instancji przeciwko wiarygodności twierdzeń powódki w tym zakresie przemawia dodatkowo jej rozbieżność w stanowisku odnośnie daty kiedy pismo P. M. do niej wpłynęło. Chociażby zatem z tego powodu, powództwo nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem powódka nie wykazała, iż nie mogła w dniu 22 sierpnia 2012 r. zapoznać się z pismem P. M.. Jednakże gdyby nawet uznać, iż pismo pozwanego nie wpłynęło do powódki w dniu 22 sierpnia 2012 r. to i tak jej roszczenie należy uznać za niezasadne.

Z treści art. 18 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) wynika bowiem, iż zawiadomienia i oświadczenia, które w związku z umową ubezpieczenia obowiązkowego są składane przez strony tej umowy, winny być sporządzane na piśmie i doręczane za potwierdzeniem odbioru lub przesyłane listem poleconym. Zdaniem Sądu Rejonowego z brzmienia tego przepisu wynika jednoznacznie, iż ustawodawca zrównał w skutkach potwierdzenie odbioru przez pracownika zakładu ubezpieczeń otrzymania pisma klienta z samym nadaniem listu poleconego. Gdyby, bowiem to nie samo nadanie listu poleconego, a jego otrzymanie przez adresata miało decydować o zachowaniu terminu przewidzianego w tej ustawie, jak twierdzi powódka, to nie miałoby żadnego sensu ograniczenie ustawowe, iż pismo winno być wysłane listem poleconym. Mogłoby być wysłane w jakikolwiek sposób, skoro i tak decydowałaby data wpływu do zakładu lub towarzystwa ubezpieczeń. Tymczasem to tylko w przypadku nadania listu poleconego, nadawca od razu uzyskuje dowód potwierdzający, kiedy wysłał swój list. Sąd I instancji podniósł, iż okoliczność samego otrzymania potwierdzenia nadania listu poleconego, na pewno nie miałyby znaczenia, w przypadku przyjęcia koncepcji zaprezentowanej przez powódkę - skoro i tak dla istnienia lub nie umowy wiążącej strony decydowałaby data

wplywu. Zatem, gdyby na przykład przesyłka została zagubiona przez urząd pocztowy, to skutki tego ponosiłby i tak posiadacz pojazdu. W ocenie Sądu Rejonowego, taka koncepcja powodowałaby niczym nieuzasadnione przerzucenie na klienta ryzyka działania tak urzędu pocztowego, jak też i samego zakładu ubezpieczeń, który mógłby być np. przez jakiś czas zamknięty i wskazywałby, iż dopiero po upływie okresu awizacji mógł zapoznać się z pismem klienta. Sąd I instancji podkreślił, iż w sytuacji, gdy wolą ustawodawcy jest, ażeby terminy określać od daty otrzymania zawiadomienia przez ubezpieczyciela, zaznacza on to wprost w ustawie, tak jak ma to miejsce np. w art. 817 § 1 k.c., gdzie wskazano, iż ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Skoro w niniejszej ustawie w brzmieniu wówczas obowiązującym, nie było zapisu, iż nowa umowa zostaje zawarta, jeżeli zakład ubezpieczeń nie otrzyma najpóźniej na dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, powiadomienia (zawiadomienia) o wypowiedzeniu umowy, przeto wystarczające jest wysłanie w ustawowo zakreślonym terminie, listem poleconym, zawiadomienia o wypowiedzeniu umowy.

Zdaniem Sądu Rejonowego za zasadnością takiego stanowiska przemawia brzmienie samego art. 18 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) w kształcie nadanym jej powołaną już wcześniej ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw, gdzie ustawodawca już jednoznacznie rozstrzygnął, że datą złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia obowiązkowego jest data nadania oświadczenia w placówce pocztowej.

Sąd I instancji zwrócił uwagę, iż ustawa o ubezpieczeniach (...) nie mówi o dokonaniu wypowiedzenia, a jedynie o powiadomieniu w sposób w niej określony.

Sąd Rejonowy wskazał, iż niezależnie od powyższego, gdyby nawet uznać za udowodnione twierdzenia powódki, iż otrzymała ona wypowiedzenie umowy P. M. w dniu 24 sierpnia 2012 r. to i tak nie jest on jej dłużnikiem. W dniu 24 sierpnia 2012 r. doszło bowiem do zawarcia nowej umowy, do której miały zastosowanie przepisy ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) w już zmienionym brzmieniu. Zgodnie z art. 28a ust. 1 i 2, jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego w tym samym czasie jest ubezpieczony w dwóch lub więcej zakładach ubezpieczeń, przy czym co najmniej jedna z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta w trybie art. 28 ust. 1 (automatyczne wznowienie), umowa zawarta w tym trybie może zostać przez niego wypowiedziana na piśmie; w przypadku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych zgodnie z ust. 1, zakład ubezpieczeń może żądać zapłaty składki ubezpieczeniowej za okres, przez który ponosił odpowiedzialność. W świetle dowodów przedstawionych przez pozwanego, nie ulega żadnej wątpliwości, iż w tej dacie miał on już zawartą inną umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów (z (...)). Skoro zatem pozwany wypowiedział, jak twierdzi powódka, umowę ubezpieczenia 24 sierpnia i od tego dnia powodowy zakład miał ponosić odpowiedzialność, nie sposób jest uznać, iż pozwany jest w jakimkolwiek zakresie dłużnikiem wobec powódki.

Z tych też względów Sąd I instancji oddalił powództwo jako niezasadne.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła powódka Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna w W., zaskarżając go w całości. Orzeczeniu temu zarzuciła:

1. naruszenie przepisu postępowania, mającego wpływ na wynik sprawy, mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego i uznanie, iż do skutecznego wypowiedzenia umowy wystarczy nadanie listu przesyłką poleconą, podczas gdy pozwany nie wypowiedział umowy ubezpieczenia w terminie i umowa uległa automatycznemu wznowieniu na kolejne 12 miesięcy i dowolne nie poparte żadnymi dowodami uznanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż powódka złożyła w sprawie twierdzenia odnośnie daty otrzymania wypowiedzenia umowy ubezpieczenia przez pozwanego, podczas gdy powódka uzupełniła jedynie braki formalne pozwu i złożyła polisy potwierdzające dochodzone roszczenie, a Sąd bezzasadnie oparł się jedynie na twierdzeniach pozwanego złożonych w niniejszej sprawie;

2. sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez wskazanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż powódka powoływała twierdzenia odnośnie wypowiedzenia pozwanemu

umowy ubezpieczenia, że pismo pozwanego nie wpłynęło do niej 22.08.2012 r., podczas gdy powódka uzupełniła w niniejszej sprawie braki formalne pozwu i przedłożyła dokumentację potwierdzającą dochodzone roszczenie i nie powoływała w sprawie twierdzeń dotyczących samego wypowiedzenia umowy ubezpieczenia ani tym bardziej nie wskazywała daty w jakiej miałby przedmiotowe wypowiedzenie otrzymać, co miało wpływ na wynik postępowania;

3. naruszenie przepisu prawa materialnego tj. art. 18 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 22 maja 2003 r. w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia umowy tj. 23.08.2011 r. poprzez jego błędną wykładnię i bezzasadne uznanie, iż do wypowiedzenia umowy ubezpieczenia wystarczy nadanie listu poleconego do ubezpieczyciela, podczas gdy do umów ubezpieczenia obowiązkowego w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy kodeksu cywilnego (art. 22 ustawy), zaś, kwestię momentu złożenia oświadczenia woli aktualnie reguluje dyspozycja art. 61 k.c., zgodnie z którym oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie (ubezpieczycielowi), jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią i wypowiedzenie będzie mogło być uznane za skutecznie złożone, wówczas gdy powódka (ubezpieczyciel) zapozna się z jego treścią.

Wskazując na powyższe, skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego jej rozpatrzenia oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania procesowego, z uwzględnieniem kosztów postępowania I i II instancji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje.

Apelacja powódki jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy w pełni podziela ustalenia faktyczne i ocenę prawną poczynione przez Sąd Rejonowy. Stanowisko Sądu I instancji jest prawidłowe, zaś apelacja nie wskazuje żadnych nowych okoliczności, ani uzasadnionych zarzutów, które mogłyby wpłynąć na zmianę zaskarżonego orzeczenia.

Wbrew odmiennemu stanowisku skarżącej, Sąd I instancji nie dopuścił się naruszenia wskazywanych w apelacji przepisów prawa procesowego (art. 233 § 1 k.p.c.), ani prawa materialnego (art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia przedmiotowej umowy ubezpieczenia), a ustalenia Sądu nie pozostają w sprzeczności z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Zebrany materiał dowodowy, będący podstawą rozstrzygnięcia sporu w przedmiotowej sprawie, Sąd Rejonowy poddał wszechstronnej ocenie, zgodnej ze wskazaniami wynikającymi z art. 233 § 1 k.p.c., nie uchybiając przy tym innym przepisom prawa procesowego. Sąd z tego materiału dowodowego wyciągnął słuszne, zgodne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego wnioski, które doprowadziły do wydania prawidłowego rozstrzygnięcia końcowego.

Strona skarżąca orzeczenie Sądu I instancji nie wykazała, by Sąd ten uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, co jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (wyrok z dnia 6 listopada 1998 r., III CKN 4/98, (...), por. też wyrok z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00, OSNC 2000/10/189). Dopóki zatem skarżący nie wykaże istotnych błędów logicznego rozumowania, sprzeczności oceny z doświadczeniem życiowym, braku wszechstronności, czy też bezzasadnego pominięcia dowodów, które prowadzą do wniosków odmiennych, dopóty nie można uznać, że sąd naruszył art. 233 § 1 k.p.c.

W przedmiotowej sprawie bezsporny pozostawał fakt, że pozwanego P. M. z powodowym Towarzystwem (...) S.A. w W. łączyła ważna umowa ubezpieczenia obowiązkowego z okresem ubezpieczenia od 24 sierpnia 2011 r. do 23 sierpnia 2012 r. Okolicznością sporną było natomiast to, czy pozwany skutecznie wypowiedział tę umowę zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Nie ulega wątpliwości, iż przedmiotowa umowa ubezpieczenia została skutecznie wypowiedziana przez pozwanego P. M.. Jak wynika z zebranych w sprawie dowodów w postaci przede wszystkim kserokopii wypowiedzenia ubezpieczenia OC z dowodem nadania (k. 8, 9) pozwany w dniu 22 sierpnia 2012 r. nadał oświadczenie o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia listem poleconym.

Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż takie wypowiedzenie jest skuteczne z chwilą nadania pisma obejmującego oświadczenie o wypowiedzeniu umowy listem poleconym. Takie stanowisko znajduje oparcie w treści przepisu art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia przedmiotowej umowy. Zgodnie z tym przepisem zawiadomienia i oświadczenia, które w związku z umową ubezpieczenia obowiązkowego są składane przez strony tej umowy, powinny być sporządzane na piśmie i doręczane za potwierdzeniem odbioru lub przesyłane listem poleconym. Wbrew odmiennemu przekonaniu skarżącej, Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej wykładni powyższego przepisu, którą Sąd Okręgowy w pełni podziela. Jak słusznie stwierdził Sąd I instancji z brzmienia tego przepisu wynika jednoznacznie, iż ustawodawca zrównał w skutkach potwierdzenie odbioru przez ubezpieczyciela otrzymania pisma klienta z nadaniem przez tego ostatniego listu poleconego. Zgodne z zasadami logiki jest rozumowanie Sądu orzekającego, iż gdyby to nie samo nadanie listu poleconego, a jego otrzymanie przez ubezpieczyciela miało decydować o zachowaniu terminu przewidzianego w tej ustawie, to nie miałyby żadnego sensu ograniczenia ustawowe, iż pismo winno być wysłane listem poleconym. Mogłyby być wysłane w jakikolwiek sposób, skoro i tak decydowałaby data jego wpływu do zakładu ubezpieczeń. Ustawodawca nie określił wprost w przepisach omawianej ustawy (co czyni w innych przepisach np. w art. 817 § 1 k.c.), że decydujący jest moment otrzymania zawiadomienia (oświadczenia) przez ubezpieczyciela. Skoro w ustawie tej brak jest zapisu, iż nowa umowa zostaje zawarta, jeżeli zakład ubezpieczeń nie otrzyma najpóźniej na dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, powiadomienia o wypowiedzeniu umowy, uznać trzeba, iż wystarczające jest wysłanie w ustawowo zakreślonym terminie, listem poleconym, zawiadomienia o wypowiedzeniu umowy. Zgodnie z jednoznaczną treścią art. 28 ust. 1 w/w ustawy, jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta, nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu, uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy. W powyższym przepisie nie ma mowy o dokonaniu wypowiedzenia, a jedynie o powiadomieniu w sposób w nim określony.

Jak słusznie podniósł Sąd Rejonowy, za zasadnością przyjętego w niniejszej sprawie stanowiska przemawia brzmienie art. 18 w/w ustawy w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw, gdzie ustawodawca jednoznacznie rozstrzygnął, że za chwilę złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia obowiązkowego, uważa się datę nadania oświadczenia w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego.

Należy zauważyć, iż ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych zawiera specjalne unormowania prawne dotyczące umów ubezpieczenia obowiązkowego, a przepisy kodeksu cywilnego, w tym wskazywany przez skarżącą art. 61 k.c., do tych umów stosuje się jedynie w sprawach nieuregulowanych w ustawie. Ustawa ta stanowi *lex specialis* wobec przepisów kodeksu cywilnego i zgodnie z regułą kolizyjną *lex specialis derogat legi generali* wyłączone jest stosowanie przepisów kodeksu cywilnego w zakresie spraw uregulowanych w ustawie (zatem art. 18 w/w ustawy w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia przedmiotowej umowy w zakresie nim uregulowanym wyłącza stosowanie art. 61 k.c.).

Tym samym wobec ustalenia, że pozwany skutecznie wypowiedział umowę w dniu 22 sierpnia 2012 r., nie doszło do przedłużenia umowy ubezpieczenia na podstawie art. 28 ust. 1 w/w ustawy. Tym samym powódce nie przysługuje uprawnienie do uzyskania składki ubezpieczeniowej i brak jest podstaw do uwzględnienia powództwa, czy to przez Sąd I instancji, czy Sąd odwoławczy.

Dlatego też, uwzględniając powyższe okoliczności i nie podzielając zarzutów zawartych w apelacji, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w wyroku.